

Розділ 1

Протяглий звук дерев'яного різка сповістив про кінець робочого дня — і купол почали опускати. Якщо хтось залишився ззовні, то матиме проблеми, адже шлях усередину вже закрито. Цей звук також означав завершення Шостого дня вдячності, а отже, завтра відбудеться моя найулюбленіша й найочікуваніша подія — вершитимуть наші долі.

За легендою, Семптем за сім днів створили люди з минулого. Завдяки хитромудрим технологіям вони дуже швидко побудували місто із захисним куполом — Парасолею. Ця широка конструкція, схожа на рухливу трикутну лійку, захищає від агресивного й нищівного сонячного проміння, перетворюючи його на життєдайну енергію. За надмірної сонячної активності чи інших небезпек Парасоля розгортається й силовим полем накриває все місто. На ніч купол завжди опускають. Тато каже, що темна пора також таїть чимало небезпек.

Подейкують, що після заходу сонця пустищами гуляють напівлюди-напівзвірі. Вони адаптувалися до пекельної спеки вдень і морозу вночі, але втра-

тили розум та емоції. Ці голодні істоти замість рук мають крила, як у кажанів, і ховаються під ними від нещадного сонця чи безжального вітру. Їх ще називають фуріями, бестіями, плащуватими або просто — монстрами. І лише завдяки дивовижним можливостям Семптема ми можемо спокійно спати.

Раз на рік ми святкуємо сім днів вдячності та вшановуємо творців Семптема. А ще дякуємо одне одному, обмінюємося дарами зі своїх рівнів і, якщо були достатньо сумлінними впродовж року, підіймаємося вище. Я дуже сильно старалася. Уважно слухала кожен урок про догляд дітей, училася читати й писати та, звісно, багато працювала руками, щоб вразити нову сім'ю своїми вміннями. Я мріяла стати доглядальницею, нянею для немовляти, чії батьки стараються ще більше поліпшити добробут міста.

Хоча куди більше?

У Семптемі жили різні люди: хтось мав яскраву зовнішність, хтось — активну міміку, а дехто налягав, наприклад, на праву ногу. Але тут тебе визначають за вміннями й навичками. Староста Феофанія часто наголошує, що колишній світ розвалився, бо люди не хотіли сприймати інакшість одне одного. Тому в нас навпаки: ми всіляко показуємо свою несхожість. Варто цінувати й шанувати особливості кожного й ті краї, з яких прийшли до Семптема. Наприклад, горяни відповідають за безпеку між рівнями, бо їм до снаги підійматися й опускатися кілька разів на день.

З вирощуванням городини найкраще справляються колишні селяни й фермери. Вони знають, як покращити урожай, і навіть навчають цього молодих семптеців на Третньому рівні.

Мої батьки опинилися в Семптемі ще підлітками. Вони не розповідають, звідки прийшли й хто їхні родичі. Я уявляю собі, що раніше вони жили у величезному місті й тому мама частенько сумно зітхає, коли відбиває кукурудзу чи плете солом'яні кошики та взуття.

Мені хотілося б порадувати її, запевнити, що кращого місця, ніж Семптем, годі й знайти. Тому я мрію стати старостою. Але для цього треба зробити щось справді особливе. Ще не знаю, що саме, але вже уявляю торт, який замовлю годувальницям на свою церемонію посвяти: величезний, семиярусний, як наше місто, щоб кожному вистачило.

Нижній ярус торта буде коричневим, як земля табулів. Їхня місцевість посушлива: жодного яскравого кольору, між кактусами бродять буйволи, а вода в невеликій річечці більше схожа на багно.

Наступний ярус треба зробити жовтим, як поля пшениці й кукурудзи на моєму Шостому рівні. Ми агрікули. Працюємо на землі й доглядаємо кіз, овець і курей. Живемо в невеликих землянках, тому часто чуємо, як угорі тупотить стадо.

Далі — помаранчевий ярус, як морква з городів, і обов'язково з глазур'ю, білою, неначе фартухи годувальниць із П'ятого рівня. Там жінки готують їжу

й двічі на день носять її на вищі рівні. Їхні чоловіки вирощують городину. Коли вони збирають великий урожай, то діляться з нами картоплею чи моєю улюбленою морквою. Остання, на жаль, нечасто буває на Шостому, але колись я таки їстиму все, що забажаю. Для цього щодня старанно запам'ятовую нові настанови вчительки Лари, ретельно вичищаю бруд із-під нігтів і намагаюся гідно поводитися: не перебиваю старших і дотримуюся правил.

Четвертий ярус торта має бути блакитно-бузкового кольору квітів, які вкривають землю на Четвертому рівні. Там живуть ремісники, проте я не знаю точно, що вони роблять. Годувальниці також є, але їх зовсім мало. Напевно, туди пускають жінок, які ну ду-у-уже смачно готують.

Верхні два яруси торта будуть яскраво-зелені, як Третій навчальний рівень — мантасара, та Другий рівень науковців і винахідників. Обидва рівні аж сліплять очі своєю зеленню. На них дуже багато кущів, трав, плодових дерев і квітів, навіть по будинках плетуться рослини, а на дахах ростуть справжні мінісади.

Ми живемо кожен на своєму рівні відповідно до здібностей і заслуг. Показуємо таланти, розвиваємо індивідуальність і мріємо про Перший рівень — найкращий з усіх.

Там ще більше зелені, ніж на Другому й Третьому рівнях, і ростуть чудернацькі рослини й дерева.

Їхній аромат інколи долітає навіть до мого Шостого рівня, перебиваючи солодково-нудотний сморід від буйволів. На Першому є озеро з рибами, не таке замулене, як річка на території табулів, а справжнє — із чистою водою, у якій можна купатися. Мабуть, її можна навіть пити.

Тато розповідав, що староста живе в розумному будинку. Ні, ця споруда не вміє читати й лічити, але там ніколи не змерзнеш і не страждатимеш від спеки. І ще є тепла дерев'яна підлога. Не знаю, чи зручно це, адже дерева досить шкарубкі, тож можна загнати скалку під ніготь. Мені подобається, коли на землі лежать килими, як у нас удома. На самісіньке дно тато виклав цеглинки з тирси й глини, зверху ми намостили солому, а вже на неї мама стелить килимки. Вона їх плете зі старого одягу й випадкового ганчір'я, яке часто знаходимо в землі.

Та, мабуть, старості подобається ходити по дерев'яній підлозі. Одного разу я бачила Феофанію дуже близько. Вона мала вигляд щасливої та спокійної людини, а не такої, якій муляла скалка в носі.

Інколи я помічаю постать старости на самому вершечку Семптема. Її одяг злегка розвівається, і вона нагадує повітряну парасолю кульбабки. Наче от-от злетить і кружлятиме над містом, спостерігаючи, чи всі при ділі.

Жінки з нашого рівня кажуть, що є у світі невидима, але всемогутня сила. Вона вмить може

показати дорогу до Семптема або ж наслати вовків чи кого гіршого. Ця сила обирає на землі вірних підданців собі на допомогу. І Феофанія саме така. Вона вершить наші долі.

Щодо мене, то я — Ірися, мені чотирнадцять. Маю веселкове татуювання — різноколірне цяткування, яке майстерно виконав старий Аристарх. Воно плавно переходить з одного відтінку в інший. У відображеннях на вікнах татуювання на моєму обличчі здається одним широким мазком кольору води, що переливається на сонці. Розсипані над вустами червоні цятки кольору стиглої вишні переходять у жовтогарячі, мов захід сонця. Вище квітнуть зелено-блакитні розсипи, мов верхні рівні Семптема. І останній ряд — бузково-фіалковий, містичний, виділяє мої зелені з медовим украленням очі.

Батьки розповідали, що, коли я народилася, вони не могли стримати щасливих сліз: мої очі, сховані за ледь розкритими повіками, дивилися на світ чудернацьким забарвленням. Мама не раз повторювала, що якби давали імена під час народження за традиціями індіанців, то мене назвали б Ірися Павичеве Віяло. Та за кілька років їхня радість зменшилася: у спадок мені дісталася зовнішність прабабці з монгольського краю з властивим звуженим розрізом очей і широкими вилицями. Зелено-медові очі сховалися від люду. Довелося обирати татуювання

й змінювати стиль одягу. Носити вільний зручний одяг я більше не мала права. Такий дозволяли вдягати лише старості й певним людям з яскравою зовнішністю: вогняно-рудим волоссям, смаглявою шкірою, різноколірними очима чи великими вухами. Серед них були також близнюки з білими плямами на тілі та обличчі.

Я ж щовечора змащувала натерту шкіру на грудях, спині, інколи на животі. А ще розправляла корсет на ніч, щоб до ранку не утворився ненависний дротяний горб, який увесь день дошкулятиме. Не знаю, навіщо дівчат змушують носити корсети. Мама розповідала, що раніше такого правила не було, але тепер недостатньо мати татуювання чи шрамування. Щоб тебе помітили, треба вирізнитися ще й одягом і поставою.

Моя розшита намистинами спідниця сяє на сонці різноколірним феєрверком. І я цілковито відповідаю своєму йменню: Ірися — кульгава веселка, яка живе під куполом.

Той ранок закарбувався в пам'яті назавжди.

— Ірисю, прокидайся хутчіше! Сталося те, про що ми тільки мріяли, — батьки нависнули над моїм спальником і спантеличили натхненно-радісними вигуками.